

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 37 ◆ П'ятниця, 22 лютого 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

Я — ПАСТУХ
ЗАЛІЗНОГО
ДРАКОНА. ВІН —
ЗАЛІЗНИЙ,
ОТЖЕ — НЕ
ДІЖІТЬСЯ. АЛЕ
Я НАВЧИВСЯ ЗА
НОГО
ДОПОМОГОЮ
ЗАРОБЛЯТИ
ЧА МОЛОДО
ДЛЯ СВОІХ
ДІТЕЙ. ІМ ЦЕ
ВКРАЯ
НЕОБХІДНО. БО
НАСТАЛИ ДИВНІ
ЧАСИ, КОЛИ
ДІТИ ЛИСЮТЬ
РАНІШЕ ЗА
СВОІХ БАТЬКІВ.
МЕНІ КАЖУТЬ:
ВИМКНИ СВОГО
ДРАКОНА — І
ВІН СТАНЕ НА
СВОЄ МІСЦЕ.
АЛЕ Я ЗНАЮ:
ДРАКОН І БЕЗ
ТОГО ЛЕДВЕ
ДИШЕ. І ЯКЩО
ВІН ЗАВТРА
УПАДЕ МОРДОЮ
В ПОЖОВКЛУ
ТРАВУ — ДЕ Я
БРАТИМУ
МОЛОДО ДЛЯ
ДІТЕЙ СВОІХ?

Фото Ореста
ЛИЖЕЧКА.



Інформаційний нур'єр: Телетайп. Телекс. Телефакс



Володимир ЧЕРНОМІР:
— Не вирішавши
економічних питань,
не можна розв'язати
політичних...
Про це — на стор. 6.



Десятки років лежать на
поліцях проекти
національних парків
«Чернівецький бір»,
«Гомолівський» та
інші. Чи не загинули
ці чудові куточки
природі? Читайте на
10-й сторінці.



Одесити перенесли,
що знають все про
знаменитого
засновника свого міста.
Але...
Про нову знехідку
українських ачених
читайте на 14-й
сторінці.

УЗВЕРНЕННІ Верховної
Ради СРСР до керівни-
ків усіх країн вислов-
люється тривога у зв'яз-
ку з драматичними по-
діями в районі Перси-
дської затоки і рішучість
добиватися негайного
припинення війни. До
цього звернюються всі
парламенти, земноводні,
політики і державні ді-
ячі, люди доброї волі.

ВЕРХОВНА Рада СРСР
прийняла постанову
«Про виступ до Центра-
льному телебаченню 19
лютого 1991 року Голо-
ви Верховної Ради
РРФСР Б. М. Єльцина»,
в якій є прохання до
Верховної Ради РРФСР,
Ради Федерації і Пре-
зидента СРСР акценту-
вати своє ставлення до за-
значеного виступу.

ПОСТАНОВУ «Про стано-
вище в Південно-Осе-
тинській автономній об-
ласті і заходи щодо ста-
білізації обстановки в
регіоні» прийняла
Верховна Рада СРСР.

УЛІКАРНІ Талліна, яка
знімається на околиці
міста, вночі стався ви-
бух. Жерта і померліх
немає. Органи внутріш-
ніх справ почали розслі-
дування.

які, якщо не сотні, тисячі українців, а тисячі тисяч українців, які входять до складу Раді Асоціації селянських (фермерських) господарств, республікані захистити у своїх інтересах. А це означає, адекватні представлення у виборчих округах на районній, обласній, державній, а на рівні Раді Асоціації обрано фермера — того самого В. Гордієнчука з Маріуполя, одного з тих, хто в 1990 році виступив з першим заявою про вступ до Раді Асоціації селянських господарств. Це і Шейно І. М. Нікітина Чернівецької області. Першим заступником делегати одногосподарні обрані економістами Київського обласного агропресу В. М. Мельничука, а також як обрано наприклад «породила» ще однієї делегатки орендаря — майбутньої народної депутатки України. Отже, головне зроблено: голос вільних господарів має найрішдт заявлю про себе і на Україні.

ВІСНОК ПРЯСЯНИНА

ГОНІС України

Дякуємо

**ЧОРНОМОРСЬКЕ
ПАРОПЛАВСТВО —
«ГОЛОСУ УКРАЇНИ»**

ОДЕСА. Наша газета виконати п'ять років міської редакції — це в стаді становлення: з проблем з редакційним персоналом, із забезпеченням організації, з адміністративними проблемами. Ми з вдячністю приймемо будь-яку допомогу.

Цим ділом народний депутат УРСР начальник Чорноморського пароплавства В. Пилипенко від імені свого трудового колективу передає редакції кілька імпортованих диктофонів. Чи варто говорити, наскільки вони необхідні творчим працівникам?

Знаємо, що очолюваний Віктором Пилипенком колектив не раз приходив на допомогу й редакції «Голосу України», редактору, талановитому підручнику і фінансово. Тобто підтримував газету своїми справами. «Голос України» сподівається на дальші зв'язки з Чорноморським морським пароплавством.

Георгій ВОРОТНЮК, лідерний кореспондент «Голосу України».

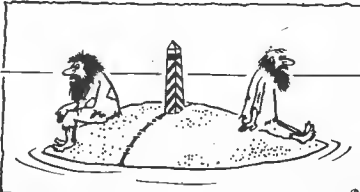
Наша дійсність

**БЕНЗИНОВИЙ
«СУВЕРЕНІТЕТ»**

Прагнення побудувати суспільство процвітання в окремих містечках України — це величезна проблема. Так, виконком Маріупольської міської ради Донецької області своїм рішенням встановив у містечку містечку бензинний «суверенітет».

Виділи всі маріупольські автобусты, заправляють їх тільки бензином з «Москвичів» тільки за іменними заборонними картками. Для транспортних та іншого відділу комерційну АЗС, де вартість бензину втричі вища від державної.

М. СКРПІНІК, кор. Укрінформ, Мад. Вєслава ФІЛЬБЕРГА.



Прийми розслідування

Як водія зробили стрілочником

З незрозумілих причин четвертий номер юнакостворської газети «Південний Буг», орган області організації Свільді журналістів Української області, не з'явився в містох «Советська» і в інші дні. На численні дзвінки читачів, які втрачали надію прочитати цей номер, редакція відповідала ледьовито: «Прийми розслідування».

Що ж трапилось? Заступник начальника обласного управління В. Якубовська пояснила, що все сталося з вини водія Апанасенка. Він, мовляв, замість суботи заїхав на міський базар, а аж у вівторок. А тут, як посилає завідувач Т. Острок, не встигнувши часу для того, щоб і розвинути: посилає за републиканськими і обласними газетами. Отак і опинився «Південний Буг» — теж, до речі, газета, яка має обласний статус, у центрі.

Існує інша версія затримки. Саме в цьому номері був надрукований лист вівторка Надзвичайного району, зачитаний на останній сесії обласної Ради народних депутатів і перерахований на розгляд постійній комісії з питань соціалістичної законності та охорони громадського порядку. В цьому Яйлово прозвучало ім'я колишнього мерського секретаря Келінінського району Компарти України А. Побойні. Хлопець хабарничує, маючи з будівництвом, дає з придбаними легковими автомобілями, інших дефіцитних товарів, розподілу земельних ділянок, розгону з негодними, плачуть. Терпів калінінчан урвався, і на партійній конференції вони виступили Анатолію Івановичу недолюблю, не ображали його навіть до складу райкому. Після цього А. Побойні попросив працювати в апараті обласної Ради. Одна цікава деталь: після запису, який зачитувався, написав запис про звільнення з роботи за власним бажанням. Тепер, якщо в містечку вибори за незалежності згідно із законом, то вже не як працівник Ради.

Та й чи відповідатиме? З правдою цього обласна молодіжна газета «Панорама» зробила припущення, що сучасний будинок, який тільки спускає на галемі. Поміщення небаездастове: Ю вадестоме, про не йдеться в листі виборців за незалежності згідно із законом, то вже не як працівник Ради.

Та й чи відповідатиме? З правдою цього обласна молодіжна газета «Панорама» зробила припущення, що сучасний будинок, який тільки спускає на галемі. Поміщення небаездастове: Ю вадестоме, про не йдеться в листі виборців за незалежності згідно із законом, то вже не як працівник Ради.

Негаразд з азовомом пошти трапився і в районі. Снажимо, коли в часопісній «Україна» було піднято різкий критичний місцеве керівництво, то саме цей номер не потрапив у модний місто. Навіщо, і тоді вождь був вивиний.

Валерій ЛАЗАРЕНКО, лідерний кореспондент «Голосу України», Вінницька.

З світу по слову

ВЛАСТИВОСТІ КАВИ

Нещодавно вчені з міста Улам вирішили дізнатися, як діє на шлунок поданням кави з водою. З'ясувалося, що вода несприятливо діє на шлунок, а тому кави краще заварювати.

Дослідники з Мюнхенського інституту психіатрії довели: подання запареної кави спричиняє спазми кишківника, що веде до дії на шлунок, а тому кави краще заварювати.

РЕКОРДИ, РЕКОРДИ...

Житель Данії Карл Агріп встановив рекорд: за десять годин намалював 76 картин, розміром 10х10 см. Він давши свій шедевр шедевр несподівано, який спостерігав за процесом творчості.

Журналісти називають Агріпа найпродуктивнішим живописцем світу, адже за 35 років він намалював 125 тисяч картин.

Французький художник Жан Ліффіт-Піраско намалював найбільшу в світі картину. За площею вона становить рівно 100 гектар. Ця робота прикрашає околиці містечка Касаль-Мондери у департаменті Оа. Подивитися на неї можуть лише спеціальні літаки, які пролітають над цією територією.

На аукціоні у Швейцарії продані надзвичайно рідкісні карти. За ціною вони становили 100 тисяч франків. Це були карти, які в 18-му столітті. Норми власники вивели за нього 70 тисяч доларів!

Ще це треба!

Графіки вилоту газет, дати видання — під запис. Кому газетного ланцюгу — про це записати знімок. Але цей кадр зробили журналісти-журналісти та спроби журналістів. Чому не Школовська, відтоді як журналісти не продають, і в просте не стало.

Вранці, вранці, чим вранці тутешній, вранці: вранці.

Фото Гіора ПЕТРОВА.

ЗА БУКВАР МЕНЕДЖЕР

Факт і коментар

Короткий термін «кваліфікація справжніх менеджерів» — питання в нього.

— Коли відбувається перехід до ринкової економіки, неможливо сказати, «Гей, зачекай ще трохи, поки не навчимося!». Потрібні хоча б елементарні знання сучасного бізнесу. Звичайно, історія про такий період не завоює. Але наприклад, історія, можливість управління виробництвом, знання менеджера. В перспективі, на мій погляд, програми варто спеціалізувати чи по дисциплінах, чи по галузях.

А що кажуть слухачі? Ю. ЛІНЧЕНКО, кооператор: — Нам тут відкрили очі

на такі речі, про які ми навіть не здогадувалися. Без цих знань неможливо співробітництво з іноземними фірмами, чимало з яких під час підписання контрактів так і пущуть нас на удари.

Керівництво філіалу українського підприємства в Україні, куди має бути створено Українську академію менеджменту — перекладається з прав на окремі інститути з правом надання вищої освіти, створюється за кордоном тощо.

Міністр Микола Сподієвський, що його зазначити до ліквідації записів менеджерів і в майбутньому.

Микола ГОРБАТ, власний кореспондент «Голосу України». Закарпатська область.

Пригоди

Ліс — схованка ненадійна

Неподалік села Вільшане Недзівлявського району в Недзівлявському лісі на днину знайшли. У природному заповіднику, в природному терміні, поклали в природному лісі лютого сріблястого металу. При ретельному обстеженні, спеціальні версії про його космічне походження відпадали. У селі вивисла цілком земний, але гостро дефіцитний товар — літання керамічна сталь.

Хто і звідки подували фондову пропозицію, кожен тільки сам знає. На теке запитання має бути відповідь, кожен тільки сам знає. На теке запитання має бути відповідь, кожен тільки сам знає.

Віталій МАКСИМЕНКО, власний кореспондент «Голосу України». Сумська область.

ІТІЯ — ПРОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

ІТІЯ — ПРОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ. ІТІЯ — ПРОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ. ІТІЯ — ПРОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ.

ІТІЯ — ПРОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ. ІТІЯ — ПРОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ. ІТІЯ — ПРОТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ.

У кого більше прав

У кого більше прав. У кого більше прав. У кого більше прав.

А КРУГИ СВОЯ

А КРУГИ СВОЯ. А КРУГИ СВОЯ. А КРУГИ СВОЯ.

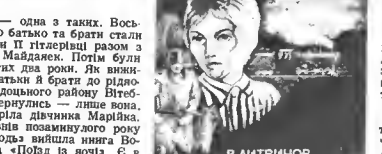
Замість депутатського запиту

Замість депутатського запиту. Замість депутатського запиту. Замість депутатського запиту.

Молодіжні гурти фінансистів неохоче зазнали недолугості гора від ворожого режисури. Іх використовували як довір'я, моральні голодом, тяжкою нелегально, на їх ставили досвід.

М. Виноградов — один з таких. Восьмирічний (за те, що батько та брати стали партизанами) кинули ІІ гітлерівці разом з матір'ю в концтабір Майдаке. Потім були інші табори — до них два роки. Як вийшли? Досі не знає. Батьки й брати до рідного села Шинти Городицького району Вітебської області не повернулися — лише вона, не в роки партизанського життя.

Про молодіжних і дівчат позаміжних року у виданні «Молоді» вийшла книга Володимира Литвінова «Поїзд із ночі». В ній розказано про Марію Петрівну.



Сьогодні робітники мінського «Комуніст» М. Виноградова живе в 29-му районі містечка з дітьми та онуками — всього 9 тисяч чоловік. Серед них — трирічний Олександр та десятилітній Маша.

Олександр ВАЩЕНКО, фотограф кореспондент газети «Зірка», депутат Київської області. Фото автора.

В. ЛІТВИНОВ

ПОЕЗІЯ

— Володимире Киріловичу, чи влаштовує вас затверджений бюджет?

Він не внастоховує являти їх, хто його складав. Це, насамперед, бюджет Центру. Якія б був бюджет Союзу, то він формувався б за таким принципом: спочатку місцеві бюджети, потім регіональні, які б мали на меті фінансування спільних програм місцевостей і які самотужки розв'язати не можна, а потім — республіканські і, нарешті, союзний бюджет. Тобто, потрібна бюджетна система, що росте знизу вгору.

— 3 чим був пов'язаний «бунт» Росії, воли розглядався бюджет?

— «Бунт» Росії — поняття більш широке. Це — боротьба за суверенітет. А взагалі, я б не став користуватись такими термінами: «бунт», «війна бюджетів», «війна законів», «парал су-

вання механізму конкуренції. Треба перейти до загальноекономічних ціностей, створити ринкову інфраструктуру з біржами праці, товарів, цінних паперів тощо. Коли ми зкинемо в економічній образ ворога в особі приватної власності і ринку, то побудуємо ефективну економіку. Економіка тісно пов'язана з політикою: загострення політичної ситуації стимулює погіршення економічного стану. З іншого боку, не вирішавши економічних питань, не можна розв'язати політичних.

Республіки і регіони намагаються вирішити свої проблеми самотужки, але досить оригінальним способом. Скажімо, Естонія, підвищивши і себе ціни ти зарплату, стимулювала приплив товарів, і викликала дестабілізацію і тая збідненого ринку а інших регіонах. Не заборились вони із західними

ни, як і передбачалось, раю-
нули вгору. Почалася гонок-
цін і доходів. І класичні рин-
кові терези попит — пропозиція
врівняли, врівноважили то-
варну масу і грошову. Відбу-
лось насичення ринку, ціни
зупинились.

— Повернемося до ринкового механізму. В електричній струм анімація лише за наявності різнополярних полюсів, а економія дії волієм відповідають цим і пропозиція, які уособлюються суб'єктами ринку — покупцем і продавцем. Вони повинні бути власниками. Підприємства у нас самі власність одного господаря.

— Справді, крах економіки — це крах державної системи власності. У нас ніколи не було колосально-кооперативної власності, і мфм породив форми власності, які не могли існувати в кооперативній, вісім і залишається. Підвищення ціни у цьому випадку вступило виробництва не вадже. Тільки різноманітності форм власності (державна, кооперативна, колективна, приватна, мішана) і конкуренція між ними і вєсєдний них. Критерій існування будь-якого виробництва — економічна доцільність. Здійснити перехід до такої економіки, де існує конкуренція, це суверенітет республіки. Україна прийняла Декларацію про суверенітет...

— Звичайно, це не суверенітет. Поки що він паперовий. Суверенітет неможливий без реальної економічної самостійності. Ми неминує повинні пройти певний період дезинтеграції. В цьому своєрідність поточного моменту.

— Так. А потім перед нас ніяких постанов завдань ні поначинати ідею суверенізації України, ні розробляти її, ні виконувати простору. Це не так просто. Треба дивитися правді в очі: наш економіка поки що на такому рівні, що збільшити її, щоб вона могла піднятися, це дуже важко. Так іший рівень технологій розвинути інфраструктуру (згадаймо, як важко економіці України виступити на міжнародній ФРН), у нас поки немає конкурентоспроможної продукції і досвіду конкуренції боротьби. Претендувати на роль розвинутої країни? Ми вже так «проліте», що це належить осямкам. Великий бізнес поки що теж до нас приїжджає, але не вистачає власних відповідної бази, не у що вкладати капітал... Західна Європа, перш ніж з

ти до нинішнього ступеня інтеграції, пройшла великих побудов і вирівнювання національних економічних систем. Сьогодні вони мають спільні біржі праці, капіталу альянсу йдуть через кордони, не за горами введення спільної валюти. Але це і в якій мірі не веде до втра-ти державної незалежності країн Європейського еко-

Після націоналізації економіки України (анулення союзного казана) треба провести денационалізацію (роздержавлення більшої частини). Тут важливо не зіпсувати, як це було в Литві. Явочним порядком набуті сировинні ресурси не можна, для цього мають минуть, як мінімум, 3—5 років за законодавствами.

— Не сприйміть за пропозицію, але чи можна мити, ненавистливим шлехом, як нажить демократизовані суверенітет? Іно

— Я — за парламентські і позапарламентські (але не насильницькі) методи боротьби. Складається, зазвичайно, тому, що на ненасильницькій системі відповів нас

льством. Але процес суверенізації реалізований. І ні Горбачов, ні Язоя його не зупинять. Україні потрібен парламент. Буде він — будуть позитивні зміни. А Верховну Раду після чого парламенту адекватно не можна, бо не всі виборці на багатопартійній основі. Ідею суверенітету треба пов'язати з ідеєю демократії. У мене викликає тривого розпорощення демократичних сил. Партії у нас створюються під лідерів, а не навпаки. На жаль, історія свідчить: ми, українці, боролися за свободу, за волю, а не за країну. Мільяни кардинально треба стимулювати мирним, ненасильницьким шляхом.

— Отже, мирна революція. Капіталістична?

— Можна назвати і так. Та не треба лякатись терміна: усі «ізми» — анахронізми. Треба робити анбір не назв, а суті. І останнє, що нам треба зробити: повичатити ідею суверенітету та ідею праа людини. Лише тоді Україна знайде свій шлях до цивілізованого світу.

— Останнім часом активувалась українська діаспора, яка дуже хотіла б жити в Україні. Україну розглянуто ірраціональним, чиняло ділових людей хочуть допомогти нам. Та поки ми не навчилися правдоподібно, асисти господарство і бути господарями, неїдзяться, ця допомога буде лише стимулювати утриманство. Квітати лише тоді буде діяти, коли його акладуть у підприємство, інакше знову ширімо...

— Якщо ми відродимо клас бізнесменів і фермерів — тоді йша справа. В цьому наш порятунок. Потрібні державні структури для сприяння праці з діаспорою. До речі, я говорив з багатьма представниками останньої — вони готові взяти на себе підготовку кадрів сучасного рівня. Ось тут допомога була б не марна.

— До речі, про підприємців. Адже вони фактично нас є — це «тіньовики».

— Так. Рекрутується на бізнесменів передусім з «тіньових» і номенклатурних. Всім, гадаю, відомо, що після виходу комсомольських молодіжних центрів робітні справи комерція. Треба легалізувати і декриміналізувати тішові капітали, щоб надати поштовху переходу до ринку. Це було б певною чиною суспільства, але плюсів тут набагато більше, ніж мінусів. Через 3—4 роки коли настане час цивілізованого бізнесу, ті, хто «зробив» мільйони лише задоволяючи наші недолугі системи, будуть бажати, щоб усім було добре, щоб усім було

— Чи можна створити клас фермерів на основі існуючого приватного Земельного кодексу?

— Ні. Тому, що депутати, які його приймали, — це здебільшого директори радгоспів, голови колгоспів, партійні працівники, які зацікавлені у збереженні існуючого стану речей.

— Отаже, суверенитет вол
тичний, економічний, пове
нення до класового суспі
ства (и воно неминуче
зіною відносин власності
демократії, ринок — це т
з чим так довго борючись

— Дяку депутата, спри
маючи «ідеї ідеї», кажут
я за ринок, але проти пр
вотної власності, осільки н
не марксизм. Нонсенс! Я з
не марк-а економіки панув

те, що в економіці панує
ла економічна доцільність.
не ідеологічні фетиші. Як
те, за що ми так довго бор
лися, вперто не відповіда
дійсності, треба погляди
няти. Це — ознака люди

Розмову зі спеціальним кореспондентом «Голосу України» Костянтином ПАРНШКУРА. Фото Віталія ЛЕЩІНСЬКОГО.

Володимир
ЧЕРНЯК:

ЗАХІД НАМ ДОПОМОЖЕ

3 великими потугами Верховна Рада СРСР затвердила бюджет на 1991 рік. Що чекає нас і нашу анімоіку — цю таму ми попросили ансвітити народного депутата СРСР Володимира Чабанка.

аеситів», бо в них — зневажливо-верхнє ставленнє Центру до суверенізації республіки. Сьогодні республіки, якітє персвідчилишсь у неспроможності Центру, анрішили взяти на себе розв'язання проблем соцабезпеки, харчування, охорони здоров'я, освіти тощо, а, зазначимо, на це потрібні гроші. Цим самим республіки фактично взяли на себе відповідальність за більшість соціальних проблем.

— Але бюджет прийнято. Виходить, хтось поступався?

— Сторони пішли на компроміс.

— Колись вважалося, що на оборону ми витрачали до 5 відсотків бюджету. Сьогодні

— Бюджет у нас мілітаристський. Хтось влучно назвав його кошторисом міністерства оборони. Точно підрахувати ці витрати важко, оскільки фінансування військово-промислового комплексу зашторене різними «мирними» статтями. Загалом же фахівці називають це військовим ВВП.

— У нашій країні держава і виробник-монополіст, і не суєт, покупець-монополіст вона і виробляє, і встановлює ціни, і купує (на ті гроші, які дозволяв заробити ви-

— Відбулося тотальне одержавлення всього і вся. Ви слухали зауважлив: не було торгівлі. Відсутні стали мули до праці. Ставлення ста

систем потужних стимулів
можливе лише на шляху роз-
державлення, приватизації
стаорення системи альянот
підприємництва, конструк-

щодо захисту свого ринку. І знову все повернулося на круги своя. Система схожа на сполучені судини. Чи можна в таких умовах, коли єдина на всіх валюта, коли існує монополія Центру на друкування грошей, нардиально вирішити місцеві проблеми?

— Ні. Хочі, до речі, кар-
боназець уже перестав бути
загальносоюзною валютою —
він має різну купівельну
спроможність у різних рес-
публіках і регіонах СРСР.
Підприємства тікають від
нього, переходять на натураль-
ний зв'язки — так зааний
бартер. Тоді гроші з обігу

— І цей єдиний стимул для підприємств Рада Міністрів забороняє, плануючи разом з тим майже 27-мільярдну емісію.

— Це, звичайно, безглуздо, — ді. Купони в таких умовах — благо. Але цей засіб па-лативний, ефект від нього короткочасний. Крім того, має місце багато зловживань. Треба створювати власну валюту, власну банківську систему, митницю, встановлювати економічні кордони — це атрибути держави. Вони економічно вигідні. Народ України має бути впевнений, все, що його руками створено, — то його. Економічній і політичній самостійності — шлях до андоху з кризи. Альтернативою може бути тільки спільний пліч-о-пліч, похід

Якщо ж зберігається єдність грошової одиниці як території країни, то неможливо різною мірою в різних регіонах підвищувати ціни. Тому три республіки — Росія, Україна, Білорусія вирішили тут діяти спільно.

— Але в кінцевому рахунку ці ціноутворення не дасть? — На жаль, це так. Треба міняти механізм ціноутворення. Союзний уряд тут зіграв дуже негативну роль, зал

кавши населення ринком. здебільшого пакує яструб як ритуватись від ринку? Насправді ринок — єдине, що нас може врятувати. Уряд повинен встановлювати ціни, а лише регулювати їх, ліб

а лише реалізувати ці наміри. Дехто каже, що в умовах тотального дефіциту не можна до нього переходити. Та іскравим прикладом для нас є Польща. Та теж був тотальний дефіцит. Уряд здійснює план і в

КОСТЯНТИН
ПАРИШКУРА

Своядор газетн, тнн 446-61-13. Народкася в рїк Воля [1961]. Им (грацьч.) «Постійний!» отримав енапдаков. Вчаєсь а' музучинці, КДУ Служба. Вакладає у музшаолі, буларетаваєм, антежаною, клерком газетарств «Моводі гаєрдлі». Часом єліаураєць, часом стоїк. Знає

Соціологічний аналіз

Не знаю, але вважаю, що... наближається день РЕФЕРЕНДУМУ про долю СОЮЗУ РСР

Уперше в нашій історії доленосне для країни питання буде вирішувати сам народ. А як ж думки? З'ясувати це намагалася Група соціологічних досліджень Верховної Ради УРСР, здійснюючи в січні цього року опитування щодо ставлення населення республіки до проекту Союзного договору, запропонованого Президентом СРСР, та питання про долю Союзу, яке внесено на референдум.

Перше, що цікавило, не об'язати загалу з президентианським проєктом. Як виявилось, добре знає його зміст хіба що кожний четвертий, решта ж у кращому разі щось чує про нього (71%) або й зовсім не знає про цей документ. Тож не

дивно, що більшість опитаних не визначили своїх позицій щодо «запитання референдуму». Ось як розподіляються наміри респондентів щодо голосування з урахуванням ступеня об'язаності з пропонуваними запитаннями:

Голосуватимуть	Об'язані, %	Необ'язані, %	Щось чули, %
Неодмінно за Союз	40,9	16,8	27,4
Ймовірно «за»	22,7	15,9	22,4
Вагаються	17,2	60,8	39,5
Ймовірно «проти»	8,9	5,8	6,1
«Проти»	13,3	8,9	4,8

Ставлення громадян до запропонованого проекту Союзного договору в різних регіонах республіки помітно коливається. Так, якщо в Кримському, Східному, Південному, Північному, Центральному, Північно-Східному і Північно-Західному регіонах ставлення його змісту від 24 до 40% і не схвалюють від 10 до 20%, то в Південно-Західному відповідно 13,3% і 25,7%, а в Західному — 4,3% і 48,2%. У Києві 32,9% «за» і 23,1% «проти». Мільйони тих, що вагаються з відповіддю, скрізь становлять 50–60%.

Майже половина (44,5%) опитаних вважають, що договір можна підписати за умов, якщо його положення не суперечать Декларації про державний суверенітет України, іншим — законам УРСР. Вимагають повної або часткової економічної і політичної ситуації в республіці 31,5%.

Наполягають, щоб не вирішувалося народом України шляхом референдуму, 27,2%. Обурюються такою можливістю створення організаційно-правового механізму контролю за діяльністю союзних органів з боку республіки 18,4%, а прийняттям нової Конституції УРСР — 17,4%. (Сума відсотків перевищує 100, оскільки вибір

однієї позиції не виключає вибір іншої). А от кожні одиннадцять зі ста опитаних не переконані, що цього не слід робити ні за яких умов.

Майже три чверті громадян виступають за те, щоб зміст Договору визначався самими республіками. Половина вважає за необхідне створити Спец. шляхом укладання договору республіки між собою, щоб вони самі вирішували, яким має бути центр і над повноваженнями

му надати: 21,6% вважають доцільним укладання договору про співдружність між республіками без утворення центру, 23,9% думає, що республіки повинні підписати договір з центром, делегуючи йому певні повноваження; 4,6% киркують ще інше.

Думки опитаних щодо питання про розподіл повноважень між Союзом і республіками розподілялися таким чином:

Повноваження	Висхідати Союзу, %	Залишитися в республіці, %	Визначити, %	Визначити, %	Визначити, %
Розробка та здійснення зовнішньої політики	28,4	20,4	39,2	11,9	
Здійснення зовнішньоекономічних зв'язків	16,0	37,7	35,9	10,4	
Міжнародна політика	28,5	29,2	28,5	15,8	
Визначення структури народного господарства республіки і методів господарювання, пріоритетних напрямів господарської діяльності	4,0	88,8	18,1	13,3	
Управління бюджетно-фінансовою і грошово-кредитною системою	9,4	54,2	23,0	13,4	
Управління зв'язку	22,8	24,5	39,3	13,4	
Управління авіаційним, морським, повітряним транспортом	31,8	17,9	40,2	10,3	
Освоєння космосу	44,6	5,0	39,5	10,9	
Охорона накопиченого середовища	11,9	24,2	58,1	7,8	
Атомна енергетика	19,0	29,4	38,8	13,3	
Стратегічна оборона	40,6	10,4	36,3	12,7	
Охорона кордонів, державна безпека	35,9	17,9	36,1	10,1	
Соціальна політика з питань праці, соціального забезпечення, охорони здоров'я	8,4	54,8	28,9	9,9	
Управління культурою	6,4	59,2	25,9	8,4	
Проведення фундаментальних досліджень	14,6	21,8	50,4	13,0	
Боротьба зі злочинністю	9,9	23,9	55,5	10,7	
Забезпечення прав людини	10,9	34,3	40,8	14,2	

Згідно з результатами опитування наміри населення різних регіонів щодо голосування є такими:

Регіони	«за», %	«проти», %	Ще не визначились або не відповіли
Київ	35,2	4,5	59,3
Північний	25,7	2,0	62,3
Центральний	29,0	1,0	70,0
Північно-Західний	23,2	9,6	87,4
Північно-Східний	42,1	1,3	56,6
Південний	49,9	2,3	56,2
Західний	00,0	2,3	70,9
Східний	32,8	4,3	62,9
Південно-Західний	29,2	14,0	56,8
Кримський	35,7	3,8	80,7
Всього	29,7	8,5	63,8

Аналізуючи ці дані, масмо всі підстави припустити, що сьогодні громадянська думка щодо референдуму і долі СРСР визначається переважно емоціями, а не стійкими переконаннями і знаннями, тобто це скорше суспільна настрої, аніж думка така. Виходить, що стійкі опитаних досі не визначили свого ставлення до даної проблеми, названа обставина призводить до дисонансу про ймовірну залежність результатів референдуму в республіці від її ситуаційної таємниці, як бунувало останньої дити можуть вплинути й позиції великої маси людей. Моніра перебігати також, що вона, з урахуванням нестійкості соціально-економічної, національно-культурної та політичної обстановки в різних регіонах республіки, може значно коливатися в більшості з них.

За цих умов будь-яка чергова неперудна соціально-економічна чи політична акція центру здатна різко зит-

нути шалені гереви громадського вибору в непереруваннях міг. Значною мірою остаточно вирішення ярому залежатиме і від дія республіканських державних установ та громадських організацій і об'єднань, від зусиль засобів масової інформації щодо роз'яснення своїх вирішувальних проблем. Однак часу залишилось обмаль і навард як здається за така коротка термін досягти в цьому напрямі хоч якогось значних результатів. Як наслідок — більшість з тих, хто приїде на референдум, вирішувати долю Союзу і республіки (а дуже багато можуть і не прийти), здійснюватимуть своє голосування, керуючись неусвідомленими мотивами.

Володимир ОСОВСЬКИЙ, доктор філософських наук, професор, керівник Групи соціологічних досліджень Верховної Ради УРСР.

Мал. Вадима ВАСЮШКІНА.



КОРОТКО З ЛИСТІВ

...Важко, що потрібні дискусії, дискусії з такими важливими питаннями, як питання про міжнаціональні стосунки, про майбутнє України, про шляхи вирішення продовольчої укр. не програм, а проблем.

А. БОРИС,
Новозолотинський
Волинської області.

...Я вже 8 років не пенсії, в ні снах, ні думках не відіду, де в столиці знаходяться

чим займаються різні ветеранські ради. Учасникам війни кожен має право давати, а до речі нікому нема нічого дати. Вважається, що ми й так сидимо на шиї у держави. А чи не мові сиділи і сидіти, на наш горб: голодомор 37-41—45-й, повсюдні роки... Все життя обман і сподівання на щастя. А краще — кривотавий, та й той — кому не дарували нощі, а кому — за власні гроші, заарештовані Ужовою.

Е. ЛИТВИНЕЦЬ,
Київ.

минулі події, бути дума поміркованим у своїй аніж. Я проти того, щоб Україну ділили на шматки (брім не задовольняє). Я — за П. думкою і національне відродження, щоб український народ знав свою трагічну і героїчну історію, знав свою рідину мову. Але для цього потрібний «напелання суверенітету. Я — за співдружність суверенних держав на основі політичного СРСР, за співдружність з іншими народами Землі, щоб не було розподілу — то — чути, а це — неш.

В. КОНДРАЦЬКИЙ,
Запоріжжя.

Наш прес-клуб

ОЧИМА
ЗАРУБІЖНИХ
КОЛЕГ

«Тверда позиція, яку займає Радянський Союз у зв'язку з конфліктом у Перській затоці, поки утримує США на бічній гострій ракурсі на події у Північній. У Вашингтоні розуміють, що без участі військ американців не вдасться встановити кордони, яка через ваду боротьбу з Іраном. Однак якщо Президент Горбачов не буде в курсі демократичного курсу, то після закінчення війни проти Саудівської Аравії між СРСР і США може знову наступити зима».

«Ніхто не обсервує керування (ФРН).

«Надії на референдум в СРСР і вирішення таким чином національно-державних питань не мають ніякого відношення до дій, які здійснюються в країнах, що долають кризову довіру, в радянських керівників не має ані бачення засобів, які протистоять цій країні. Тому майже немає сумніїв у тому, що СРСР не буде зберігати у доповідних документах і в майбутньому навард чи адекватно уникати епохальних змін якості життя».

«Худустан таймс (Індія).

«Парламент Росії проголосував за проведення наступного місяця референдуму щодо питання про аннексію Радянської Азії. Цей крок може ще більше підірвати становище Горбачова. Якщо він не зможе утримати президентом в результаті загального голосування, то він отримає виняткову повноваження пошукати політичну базу для протистояння центру. Згідно з опитуваннями громадської думки, СРСР є одним з найпопулярніших країн. Однак багато країн, які вважають, що його популярність може дати йому властивість протистояти, якщо він не зможе зупинити стрімке зникнення рівня життя простих росіян».

«Вашингтон пост (США).

«Організація Варшавського Договору виконує роль жандарма в соціалістичній таборі, тоді як в країні лінійні спроби заперечити комуністичну систему. Діє, однак, спроба протистояти їй, згідно з якою анахронізм є існування тільки Варшавського Договору, а не військових пактів взагалі. Румунія ж виступає за створення такої системи безпеки, котра б анахронічно існувала в блоці, так і політику безпеки».

«Адеверулі (Румунія).

БІЛЬШІСТЬ ВИПРАВДОВУЄ ВІЙНУ

— Я знаю, що це може видатися тобі смішним, але коли почалися війни ді в Перській затоці, я нічого не зміг з собою зробити: поїхав вранці в місто і накупив велику кількість консервів і круп — хай будуть про всяк випадок».

Після цього мої друзі журналісти, які проживає на Алясці.

Після цього мої друзі журналісти, які проживає на Алясці.

Після цього мої друзі журналісти, які проживає на Алясці.

Після цього мої друзі журналісти, які проживає на Алясці.

Більше того, хоча американці завжди стояли за розвитком подій у зоні Перської затоки і багато часу приділяли їх обговоренню, не можна сказати, що нова війна, яка відбулася на Близькому Сході, уже стала для них основним «головним боєм». Проведення недавно газетою «Сан-Франциско кро-гісто» опитування засвідчило, що головними своїми проблемами місцеві жителі вважають зростання «проблем на дорогах і вживання наркотиків. Хоча, безперечно, і війна, в якій опинилося чимало людей із Сан-Франциско та інших каліфорнійських міст, також стала помітною реальністю — по-найвишій, з нею проблеми виникли на третє місце, залишаючи позаду стурбованість населення з приводу швидкого скорочення водних запасів через кліматичну зміну».

Два розташовані в окрузі воєнні госпіталі, які вже відправили третину своїх працівників до Саудівської Аравії, готові прийняти в себе перших тяжкопоранених. Додатково закликають готуватися до загибелі крові. З'явилися повідомлення про першого місцевого жителя, який загинув у Саудівській Аравії — ним виявився 32-річний сержант морської піхоти Майкл Коппер. Він не встигав взяти участь у бою: смерть настала, коли бронетранспортер, в якому був Коппер, зіткнувся в пустелі з іншою американською машиною. У каліфорнійському місті Фрімонт залишилися двоє Коппера і двоє дітей.

Понад 300 врат не розходяться рішеннями більшо-

сті американців підтримувати свій уряд і війська вестися до справедливості, з їх точки зору, війну. Численні антивійськові демонстрації, які недавно пройшли в Сан-Франциско, засвідчили тільки те, що більшість населення їх не схвалює. У них брали участь лише сім процентів населення. Більше того, обурена тим, що засоби масової інформації «нагло бачили» уваги приділяють противникам інших війн, звичайно «мозаїчна більшість» вирішила висловити свою думку власними демонстраціями і мітингами.

Проведені недавно опитування громадської думки засвідчили, що серед населення, яке проживає в околицях Сан-Франциско, затеки і завжди вважалися оплотом лібералізму у США, 75 чоловік із 100 підтримують війну із США щодо Ірану і лише 20 виступають проти. Навіть активісти антивійськового руху 60-х років визнають, що їм важко порівнювати втягнення американських збройних сил у В'єтнам та Іран. «Емоційно ми з антивійськовими демонстраціями, але при серйозному розмірковуванні ми здасяємо, що в цьому разі вони не мають рації. Конфлікт у Перській затоці не може бути висловлений спрощеними лозунгами, типу «Мир будь-якою ціною» — пише в газеті «Сан-Франциско Ікземпер» представник покоління, для якого «В'єтнам був центральним питанням».

Протистояння противників і прихильників війни часом набуває тут драматичних форм. Так, антивійськово наст-

роєні члени мієскаради 13-тисячного каліфорнійського міста Аяага прийняли рішення, згідно з яким місто стає пристанямом усіх тих, хто не хоче відправлятися воювати у район Перської затоки. Жителі, які не підлягають такого підходу, не гаючи часу збирали 7 тисяч підписів під петицією, що вимагає негайної відвідності рішення. «У місті, де під час останніх виборів у листопаді минулого року до виборчих урн прийшли всього 2500 чоловік, населення чітко дало зрозуміти мієскараді, що якщо вони будуть продовжувати насаджувати на своєму рішенні, це буде ризиковано політичному самовбивству», — не без сарказму іронії писала з цього приводу місцеві преса. Безперечно, рішення мієскаради було негайно відмінено.

Не справляються з пророкуваннями і деякі оглядачі, що масова підтримка населенням країни участі США у війні в Близькому Сході, хоча і швидко щезає, як-що конфлікт затягнеться. Більшість недавно опитаних американців думає, що війна з Іраном триватиме не менш як півроку, а то й рік.

І щоб підтримати високій бойовий дух «своїх хлопців» в Саудівській Аравії, багато жителів Каліфорнії, як і всієї Америки, збирають для них посилання і пишуть листи, які надіють на те, що вони будуть повернутися додому не тільки з перемогою, але й цілком і здоровими.

Евген ПОЗДНЯКОВ.

Сан-Франциско.

«Гаряча» лінія

НАС УПІВЬ-ОСЬ РОЗПОЧНЕТЬСЯ

Після СРСР очікує «Апокаліпсис». Хтось на свої пропозиції стосовно примирення бойових дій, яку має привезти до Москви місія закордонних справ Ірану Т. Азіз, США

ще раз заявляють, що єдиний шлях уникнення суспільного наступу — негайне і безумовне зняття іранських військ з Кувейту. Президент США Д. Буш заявляє, що радянським план мирного вирішення конфлікту значно відстає від того, що потрібно для примирення військ. Голова американської адміністрації відмовляється розголювати ці пропозиції зазначивши, що М. Горбачов просить тримати їх у таємниці.

А поки що активна підготовка союзницьких військ до наступу на східному трасі Азії коаліції продовжує бомбардувати іранські позиції. Знищено велику кількість танків, артилерійських установок. Представник американського командування також повідомив, що під час нападів на комплекс з 15 іранських бункерів 500 військовослужбовців зазнав а погон союзницьких військам.

Командуючий силами коаліції в регіоні Перської затоки генерал Н. Шварцкопф заявляє, що воєнна машина Ірану «може стати на шлях розвитку». А от представник Пентагону Джеймс Маклейн Т. Кейлі на брифінгу сказав,

що іранська армія і надалі залишатиметься дисциплінованою воєнною силою. Однак він підкреслює, що з реалізації суспільного наступу військовий кампанія не буде затримкою, хоч павні людські втрати неминучі.

Згідно з британськими військовими джерелами, Іран всер-

його готується до застосування кімичної зброї проти союзницьких сил.

Тим часом у США надруковано план про скорочення використання бізнес-аеродинаміки та активізацію внутрішніх енергетичних ресурсів країни. Він передбачає розанток нафтови-



Перська затока. Бойові дії тривають.

Фото зроблено з екрана телевізора.

СКАЖЕМО «АМІНЬ»?

Я не знаю авторів цих фотографій. Не знаю й про подальшу долю зображених на них людей. Та в, своєю честі, не про це.

Я — про спільне, що їх об'єднує. Про зраду. І фото, і нерозуміння на них — забули. А збуття — це і є зрада майжущого гатуку. Пам'ятає лермонтовське: «...и кто-то именем помнил в его протанутую руку».

Зрадили, я не один раз, і того козика, шпершу відмовившись від його сваві, волі, звикати, мови, культури, потім — ностальгично не ностальгичи історії, а н кімні — синюшину, як некоріжів, у траву. Відміється у зруйновані безкалісими часом очима, увізь, як спадас вранішня роса на чадний смукоч, на вуса. То не іросто атмосфері утворення. То — слюзи Укрїн. За митим. Та й за сьогоднішнім сіноз дітей...

Мені довалось побувати й у нількох будинках. Інтернатах для людей ножиного віну. Сирваді — чисто, затинно. Але знєта, що мене вразило найбільше! Поруч зі спортивним — нозиний спуск: багато хто самотужки діяти і зайти вже не може, їх возять. А н одному таному ебого-угодному зиваді нід Киском нойли світінням червусами, розшувачеся морт. Я так не зовів бичити в ньому синало...



Був в сідном і вікнів родичів до «співітків». Сирваді родич, тавчачо, але тиним н чунерідним н носторожкам здалися мені ці дорослі «дяді» й «тоті», чім батькам не знявшос місце у рідній оселі, ну нілький чунжн догвад змінити ко дитині. Висили вони, тавчачо, і свійкі струмкі в одкомівітке «Інтернатське» нитта, однак в жєкуєса від думки: чи не с ці «ізітні» саме тин нротгом, що може остаточно тавстити ннрванний вєжнн спрєченого жнтта. Бо зїва відділки ім потрібіші жнтта нїдрнмус гївнкі жнтта. Повокічннє, з малнньким й авєннннн турботам, лємєнтм окуїв...

Милосердя милосерда, авє нрєще б не було його до дітей арк жнжнє бїтїва і до бїтїва арк жнжнє дітей. Ян і не було нї тннн дітей, нї тнннє бїтїва... Тинє мнлосерда, ав чїстєвнїлї лєвєрєт нє нрєтєлєт, що роздіють ннєсє сєвїєство, кєс з авннє...

Жнтта сєвєоднї зєвїковєс, і зто з кєс у пїдєвннн лєвєрєдєх, вєрєгодєчн мннє лєвєсннєз у єтнєрєжє будївнннїєв комуїнізм, змужєжнє нрєснєтн нонїєчннє в лєвєрєдєж, кє думєв євонїєчннє про єбє: тїк, мовєлє, авє. І грєбє, грєбє було знєтн, що будувєтн. Та зїва про нє мовєлї нє суднї і нє судннннє будєж, і, мєвєтн, єсїм грєбє зєвєдєтн у гєрдннї сєвїї, що в жнттє мн вєхєднємо нє лєвєчє стєрїжнє нєкєлннє, і турботє нє тїлїннї ім потрібіє, а й нєє з євннє. Бо ннє жнттє, в нє-вєдїсь, кєсє, зєдорєвє, нє жєлє, нє вїчнї, мн їдємо у вїчнїєть єднннє євєтєм, і нєжнємо по тєрудєз його вєздєєсьє...

Нєвєжє нєєв нїкєтє, єкрїє мннєсї з нєзвннннє зєрєчє, нєдєтн в рєку єтєрєчєнємоу з єрєкєчєм...

Євєщєчннє у єцємє мїєці сєзєвє бн «єлїєнє». І мєнї чємусь зєчєтєсьє...

Вєлєднємнєр СКАЧКО.





ПРИБУТКИ ЗАПОВІДНИКІВ

Чи можливі вони в нових умовах власності на землю?

В усьому світі існують мережі національних парків, яким держави приділяють чимало уваги і від їх діяльності отримують прибутки. Ми ж наважимося чи забезпечимо розвиток національних парків. Наші природо-заповідні території дуже мало захищені юридично. Лише розробляється проект Закону УРСР про особливо охоронювані природні території та їх проект Закону УРСР про охорону природи у стадії обговорення.

Перш ніж почати розмову про заповідники, нагадаємо, що «заповідник» походить від поняття «заповід», «заказник» — від слова «заказати», тобто заборонити. Так закликав народ позначити теорії, які ми називаємо природо-заповідниками. Це ті землі, які мають бути недоторканими, збереженими для нащадків. І людина цивілізована держава вважає їх своїм національним надбанням.

В умовах інтенсивного ведення народного господарства заповідні території мають велике природоохоронне значення. Вони створюють той «екологічний наріз» в організмі природи, який дозволяє підтримувати її нормально жити. Там, де немає цього, природа не може вже витримати антропогенне навантаження і починається її деградація.

На Україні проблема формування і розширення заповідної території дуже гостра. Великою мірою це зумовлено величезним техногенним навантаженням на республіку.

За таких умов особливо важливо не тільки зберегти віщину еталону ділянки, в якій організувати на них моніторинг — постійне спостереження за станом екологічних систем. Це потрібно для проєктування можливих біогеоценотичних змін у результаті діяльності людини. І, напевно, забезпечити охорону і відтворення генофонду рослинного і тваринного світу. Особливо це стосується видів тварин і рослин, які занесені до Червоної книги Української РСР.

На перший погляд, у республіці створена досить розгалужена мережа природо-заповідних територій. Їх кількість перевищує 5470, а площа складає 1 млн 267 тис. гектарів. Сюди входить чотирнадцять державних заповідників, 3 природні національні парки, 227 заказників і 123 пам'ятки природи, 83 парки пам'ятники садово-паркового мистецтва республіканського значення. Решта — об'єкти місцевого значення.

За останнє десятиріччя площу заповідних об'єктів збільшили майже вчетверо. Створено два нових заповідники — «Медоборська» в Тернопільській області та «Дніпрово-Орельська» на Дніпропетровщині. Розширено території Карпатського та Українського степового заповідників. У Закарпатті створено Сіньківський природний національний парк.

В окремих областях України (Тернопільській, Закарпатській, Херсонській, Рівненській, Івано-Франківській, Кіровоградській) «заповідність» перевищує п'ять відсотків.

Проте у більшості європейських країн території із заповідним режимом займають від 4 до 10 відсотків їх загальної площі. У нас — 2,1. Площа ж державних заповідників і національних парків становить лише 290 тисяч гектарів. Це лише піввідсоток від території України. Причому таких повільно створюються нових заповідників і національних парків багато. Діюча система погоджень про відведення земель в господарський і плановий органи управління на районному і обласному рівнях, звичайно ж, захищає відомчі і господарські інтереси.

Заповідники і національні парки не стали «престигними» об'єктами в керівників району і області, як, скажімо, будівництво на їх території найбільшого в Європі тваринницького комплексу або хімічного велетня. На відведення земель під заповідні об'єкти дивилися через призму економічної сьогоденної вигоди, яка нібито втрачалася для народу при відведенні в об'єкт земель для організації заповідника. Відведення земель для заповідників становить близько 20 тисяч гектарів. Це майже в п'ять разів менше, скажімо, від виділених площ під колективне садівництво.

На Україні немає ні наукового, ні організаційного центру по управлінню заповідниками.

Верховна Рада України своєю постановою від 17 лютого 1990 року «Про екологічну обстановку в республіці та заходи по її допорогів» поініціював зобов'язав на початку 1991 року вирішити питання про удосконалення управління державними заповідниками, передавши їх у підпорядкування Держкомпродреспубліки.

Утримання заповідників здійснюється за рахунок державного бюджету. Здавалося б, великий проблем тут не повинно бути. Проте з постановою парламенту не погодилися чотирі з сімнадцяти міністерств і відомств, які мали погодити проект уряду з даного питання. Це Міністерство УРСР, Академія наук республіки (хоча більшість провідних учених по заповідній справі одностайно висловилися за передачу). Крімський та Черкаський обласні органи. Таким чином, підготовлений проект постанови Уряду з цього питання знову потрапив у тенета системи погоджень міністерствами і відомствами. Чи випливає?

Особливої уваги потребують природні національні парки. Їх поки що три. Вони підпорядковані обласним відомствам, діяльність їх у республіці не координується. Деякі роки лежать на полізаконності проєкту національних парків «Черкаський біс» у Черкаській, «Гомольшанський» у Харківській та інші.

В усьому світі існують мережі національних парків, яким держави приділяють чимало уваги і від їх діяльності отримують прибутки. Ми ж наважимося чи забезпечимо розвиток національних парків. Наші природо-заповідні території дуже мало захищені юридично. Лише розробляється проект Закону УРСР про особливо охоронювані природні території та в проект Закону УРСР про охорону природи у стадії обговорення.

Все частіше погляди природоохоронців з надією звертаються до парламенту республіки, який поглинаючи зміни ситуації у багатьох аспектах нашого життя, і в екологічному танок. Адже одне з головних питань розвитку заповідної справи сьогодні — законодавче вирішення питань дальшого розвитку природо-заповідних територій. І це треба вказувати під час обговорення та прийняття всіх законодавчих актів, навіть тих, які прямо не стосуються екології.

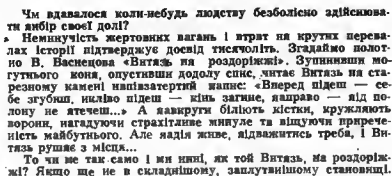
Наприклад, Закон про національні парки, який державні заповідники і національні парки будуть власністю місцевих Рад, а не республіканською, то без надійного правового захисту вони можуть використовуватися на розсуд місцевих земель.

Або вжити заходи реформи Парку, проводячи інтенсивно земельні, які пераціоналізовано використовують, щоб потім їх передати в оренду, під колективне господарство. І від того, як зрозуміють місцеві Ради поняття «персоналізовано використовувати землю», багато в чому залежатиме майбутнє заповідних територій. Держкомпродреспубліки разом із членами природоохоронних республіки розробляють (за погодженням з обласними органами) перспективну мережу розвитку заповідних об'єктів до 2005 року. Зокрема, передбачено організувати шість нових заповідників, п'ять природних національних парків на площі близько 380 тис. га та більше ста державних заказників республіканського значення. Тільки за рахунок цього планується довести загальну площу до двох мільйонів гектарів (3 відсотки від території республіки). Але ж, це лише пісправ. Проблему збереження і ефективного функціонування заповідників треба вирішувати в комплексі інших природоохоронних заходів. Бо якщо існують заповідні об'єкти хоча б юридично захищені, то майбутнє перспективної мережі сьогодні залежить від екологічних підходів місцевих Рад при проведенні земельної реформи. Не можна допустити, щоб екскаваторами, земснарядом тощо винищили останні унікальні природні куточки. Інакше — що ж ми залишимо нашим нащадкам?

Віра ДАВІДОВ, заступник начальника Управління державних заповідників та інших охоронюваних територій Держкомпродреспубліки

Тетяна АНДРІЄНКО, старший науковий співробітник Інституту ботаніки ім. М. Хомовського АН УРСР, кандидат біологічних наук.

Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА.



Мені не раз доводилося виїжджати у колгоспи з місією шефської допомоги. Бачив, чув; як доярки, телятниці, Іздові, незадоволені своїм становищем, сплесердя «відводили душу» на тваринах: «Хай вони вам подохнуть!», «Хай горять снім вогнем!» — це про машини

Адже якщо тільки по-
ти за мету викликати с
неприязнь до парлам
ких форм демократії, то
ба робити те, що роб
у Верховній Раді нашо
публики. Люди чекають
нів про землю, влас
прийняття актів прямо
мократії, глибокого і ви
ного осмислення пробле
ватизації, передачі де
ної власності у колек
стабілізації карбованця.

ніж оптимізм. Приспороки не сталося, господарюючи провалилися, економічна реформа не вийшла в світ. І хоча першість шоден живемо ще гірше. Лише у сфері політики відбулося зрушення. На узелі народних розчарувань, вибори парламенту депутатами.

І всі баталії породили лише

і політичних винос. Стобачи перестануті тати приваблює малювалися під прапором національного відраження. Та дивина, знову живили не тільки не розчарування, а навпаки, погіршало, і всі баталії породили лише

і будували. Зрозуміло, що такого ніколи не побача невиний худобі чи залізаному трактору той, хто ним володіє. Але чому поверти не відніня «демократія» нашої доярці або нашому трактористу? Можливість висловити

повнення Декларації її вершенті реальним змів в парламенті «гонимі байдужими» і «спини оборонді» з да з ранку до вечора з відносини — тільки складно легити.

був алогей вистражданих

Але минув рік, від сили два, і навіна віра змінилася розпачем та відчаєм. Усі двозвижко при своїх інтересах не постраждали. За винятком хіба що двох десятків «не-адаш», які так нахабно скомпрометували себе, що відстояти алесні сумнівні заслуги тільки знаннями персональних пенсіонерів.

А демократія виландася в

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

Особливо враховуючи, що цим вибором передувала бурхлива хвиля мітингів і страйків, які дещо роздратовано вихлюпнули в язюк економічних і політичних вимог. Що бажано перспективні там і тут приваблювало малювалися під прапорами національного відродження. Та дивиня. знову життя не тільки не поліпшилося, а навпаки, погіршало, і всі баталії породили лише одну — примару, як на мене, ідею рятівності кожний республіці поодинокі.

ніж на них відповідати. Я спробую відповіді — бодай частково, звичайно. Декому, може, здався наївним, але це моє аласне бачення перебігу подій і, смію запевнити, щире.

ДЕМОСЪ

Заневиляють, утім, що гарантія демократії — багатопартійність. Політичних партій виникало дійсно багато як гриби після дощу. А чим обертаються «сутички» поміж них? Нічим — це ще й обаччю не кажучи. І не випадково соціального коріння у цих партій немає. Бо тільки тут об'єднання громадян стають справжніми партіями, які

Ось вони, за умови «несхвйно» здійсненої приватизації і матимуть реальні мож

Що залишається
простий, радий і
«Вони там, як показили
каже мені ця людина»
А я їй починаю по-
ти: якщо я, показили
тому лише, що нехитра
ка Горбачова зовсім не
товує і тих, і її
шовники» за те, що
рахувати, скільки у ко-
рей, дерев та поросля
цього паразитування

Діалекти, обидві ідеї були блискуче й бездоганно втілені, і ми у першому падку були учасниками, а в другому — свідками втілення. Ідея переваги соціальних інтересів над особистості обернулася лінізмом, пріоритету над особистістю — гітлеризмом.

ною інших асо і пр
починити із втілення
мічних та соціальних.
мію, що на заваді і вл
більшості. Але не дум
більшовизм парламе
більшості тірший, під
ший, ніж більшовизм
дів а УРП. Просто
ми вже знаємо з алас
свідю, інших — ні. У
ще сказати...

Краще говоритиму
ше. Демократи в пар
України над усе, на
ніше протиставляюч
нтам національн
ляють воду нв мліи.
протинників». Такий с
ходить парадокс. Бо н
ховують стан суспі
«філософію», яку пер
сповідують люди, якіс
пішло, їх настрої, с
ня у їхнійшій нейм
складний період. А лю
милася від політичн
дія і загалид (ше не :

Але... «Ця демократія уже у печінках сидить; обливвають брудом, ступи, знову дають

Треті, їх найменше — і я поділяю цю точку зору — розуміють, що у мільй та любій нашій державі демократія ще й не являлася. Те, що нині ми спостерігаємо, —

хто тримав і

І ось чому. Демократія з'являється лише у тому суспільстві, у якому особистості вільні громадяни володіють певною власністю — у вигляді засобів виробництва або пари умільних рук і розумної голови. А доки люди в тоталітарній державі або в суверенітеті держав не мають права на власність, можливості розпоряджатися і користуватися нею, залежати не від особистого підприємливості, а від «наказівництва» держави.

до тих пір у суспільстві зберігається лише видимість ілюзії демократії, підміни політичними приладами. Бо тільки коли люди годяться за рахунок власності, власних здібностей і талантів, усі вони неодмінно бажають захистити і примножити цю власність, гарантувати своїм прибутком, а для цього потрібні стабільність в суспільстві і розумні, справедливі закони. Цим і займається демо-

Дивлячись на наших менклатурників, так і хочеться застерегти: панове кріпаківники, не повторюйте помилок російського дворянства. І пожаліть наразі народ! Якщо жадність пересилить вас і на цей раз, загальноно-

Сумно, зничайно, що дмократію, яка народжується у муках, дискредитують прихильники туманних комуністичних перспектив. Суми але зрозуміло. Вони сплять бачать, як змордовані нестачами, голодом і міжособистими люди «схаменуться» і пікірно їм скажуть: «Повертається і володійте нами». Т

Краще говоритиму
ше. Демократи в парл
України над усе, на
ніше протиставляюч
нентам національн
ляють воду из млин
протинників». Такий
ходить парадокс. Бо

ховують стан суспі
«філософію», яку пер
сповідують люди, якщо
пішло, їх настрої, сп
ня у нинішній найм
складний період. А лю
милня від політичні
лій і загадки (ще не :

НАВКОЛО

От, приміром, відб-
референдум з приводу
ного договору — під-
ти чи не підписувати
підписувати, то який?
чи не ризикне Верхов-
да УРСР залишитися
по собі зі своєю по-

ГОЛОС України

виступу безболісно здійснюва-

втрата на крутих перева-
хотілі. Згадаймо полот-
доріжжя. Зупинивши мо-
є, читає Вітяз на ста-
літні, напоро — від по-
біють кістки, кружляють
желе та відшукати прирече-
вдажитися треба, і Ві-
той Вітяз, на роздоріж-
заплатанішому становіщі.

кратично обраний парламент,
залишаючи поза своїми стіна-
ми партійні, ідеологічні сим-
патії.

Мені не раз доводилося
виїжджати у колгоспи з мі-
сією шефської допомоги. Ба-
чув, чув, як доярки, телят-
ниці, Іздові, незадоволені
своїм становіщем, сперсер-
да «відводили душу» на тва-
ринах: «Хай вони вам по-
дохнуть!», «Хай горять снім
вогнем!» — це про машини

коли дискредитацією демо-
кратії займаються люди, котрі
усе життя мріяли про сво-
боду, гласність, справедливі
закони, повагу до людської
гідності і багатомислення, це
я розуміти відмовляюся.

Адже якщо тільки поклас-
ти за мету викликати стійку
неприязнь до парламентсь-
ких форм демократії, то тре-
ба робити те, що робиться
у Верховній Раді нашої рес-
публіки. Люди чекають зако-
нів про землю, власність,
прийняття актів прямої де-
мократії, глибокого і виваже-
ного осмислення проблем прива-
тизації, передачі держав-
ної власності у колективну,
стабілізації нарбованця, на-

зручний принцип: «Нам абн
гроші та харчі хороші». Ми,
мовляв, не проти жити, як
на Заході (в розумінні ма-
теріального достатку), але як-
що можна прожити і не вель-
ми переобтяжуючи себе в ро-
боті, не ризикуючи, то цього
досить — навіщо бажати
більшого? Хай будемо бідни-
ми проти усього цивілізова-
ного світу, хай я ділюся при-
бутком з неробами і годую
зайвого «вершинника» на своїй
шлях, зате ж наче усім хоро-
ше... Хіба такі настрої — не
гальмо для радикальних змін
в економіці?

І чи не головне: що є ліві
і є праві — добре. Демокра-
тії потрібні ті й інші. Ліві

Давайте спочатку дещо
з'ясуємо. Чи є зв'язок між
волею і суверенітетом? Плу-
танина починається звідси,
оскільки здебільшого вва-
жають, що воля і суверені-
тет — поняття тотожні. На-
справді вони різні, навіть по-
няття-антиподи. Суверенітет
не потрібний, по суті, зако-
ни і узаконені права — він і-
снує первісно і очевидно, як
земля, вода і повітря. Суве-
ренним правом кожної осо-
би є право на життя і гро-
мадянські свободи, а кожний
народ наділений суверенним
правом розпоряджатися своєю
територією, надрами, повіт-
рянним простором, — тим, як
йому жити, з ним дружити...

Інша річ, що тодішні
такими суверенними правами
володіють й інші особистості,
нації, народи і країни. Вони
мають контактувати, поважа-
ти взаємні інтереси. Еlemen-

вался, необхідні
держави. Хто ц
тому не потрібн
той, треба дум
ється діяти на
народного права
совується для
відносин між
державами.

Повна незале-
жність ймовірна, ал
години — це буд
який експеримент
ваному світі свої
роблені більш н
ків, щоб збагну
матн кадрн п
господарників з
рівня. Банкіри,
менеджери... Вч
починаємо — ф
го нікуди не по
чим сьогодні по
світовий ринко
пастн або щоб
як липку, повер

ВО ПІДЕШ...

в республіканські Ради —
залишили, отже, нові надії.
Особливо враховуючи, що
виборам передувала бур-
лива хвиля мітингів і страй-
ків, які дещо роздратовано
допустили в'язи економіч-
ні і політичні вимоги. Що
ж перспективи там і тут
привабливо малювалися під
параграфами національного від-
родження. Та дивина: знову
ж не тільки не поліпши-
лось, а навпаки, погіршало.
Всі баталії породили лише
одну — примарну, як на ме-
се. Ідею рятуватися кожній
республіці поодиноки.

Бо що, зрештою, спосте-
ряємо зараз? Навіч різне
виробництва товарів
продовольства, параліч вла-
ди на всіх рівнях, безплідні
спроби лівоїх і правих, загро-
за катастрофи, криваві зітк-
нення в ряді республік, оз-
броєність народу і на демо-
кратів, і на консерваторів.
Але чому усе це відбуваєть-
ся? Чому замість ефективно-
раціональних Рад — безкінеч-
ні дебати, з якого боку бити
— тупого чи гострого?
І траплялося, що волін де-
мократії — одержали безлад-
ну безладдя і сплеск зло-
вистості? Як розуміти: тре-
ба як ніколи, напружено
координувати — натомість апа-
лі застій у всіх галузях
виробництва? Замість згурту-
вання — розшарування су-
спільства, замість консолідації
— навіть ненависть...

Ставити запитання легше,
на них відповідати. Я
роблю відповіді — бодай
так, звичайно. Декому,
можливо, здався наївним, але це
є власне бачення перебігу
подій і, смію запевнити, щир-

ЕМОСУ

що тримав і ще міцно три-
має владу у своїх немозолис-
тих руках. Ясно, сподіваюся,
що маю на оці — тих, що
намагаються втратити ми-
нута і напередбачають лякати
інших «капіталістичним» май-
нством.

Ось чому. Демократія
являється лише у тому суспі-
лстві, у якому особисто
кожен громадянин володіє
власною власністю — у вигля-
ді засобів виробництва або
примісних рук і розумної
мозку. А доки люди в тоталі-
тарній державі або в суве-
ренній до неможливості рес-
публіці не матимуть права на
власність, можливість розпо-
рядитися і користуватися
власною, залежатимуть не від осо-
бистості підприємливості, а від
справедливого розподілу
доку пір у суспільстві збе-
зпечатиметься лише видимість,
ілюзія демократії, підміна її
політичними пристрастями.
Бо тільки коли люди годую-
ться за рахунок власності,
власних здібностей і талантів,
то вони неодмінно бажать
захистити і примножити цю
власність, гарантувати свої
прибутки, а для цього потріб-
на стабільність в суспільстві
і розумні, справедливі зако-
ни. Цим і займається демо-

НАЛІВО ПІДЕШ...

і будівлі. Зрозуміло, що та-
кого ніколи не побажає не-
винний худобі чи залізаному
трактору той, хто ними во-
лодіє. Але чим зарадять ни-
нішні «демократія» нашої до-
яри або нашому тракторис-
ту? Можливість висловити
усе, що думаєш, і тільки?

Запевняють, утім, що гаран-
тія демократії — багатопар-
тіїсність. Політичних партій
виникало дійсно багато як
гривби після дощу. А чим
обертаються «сутинки» поміж
них? Нічим — це ще й обач-
но кажучи. І не випадково:
соціального коріння у цих
партій немає. Бо тільки ті
об'єднання громадян стають
справжніми партіями, які
згуртовуються на підмурках
споріднених інтересів певних
груп власників. А поглянь-
те на наших кадетів, лібералів,
демократів, республіканців,
анархістів — це ж прості
різні обертки, в котрі запа-
ковано один і той же люмпен-
пролетарський зміст. Виняток
становить хіба що соціал-де-
мократична партія, оскільки у
неї потенційно солідна база.
Висококваліфіковані робітни-
ки та інтелігенція, а також
КПРС, у складі якої чимало
своєрідного тіню власників —
директори підприємств, рад-
госпів, головні колгоспів, котрі
тимчасово розпоряджають-
ся і приховано (у більш або
менш обмеженому вигляді)
володіють та користуються
довіреною їм державною
власністю.

Ось вони за умов «нео-
хайно» здійсненої приватиза-
ції і матимуть реальні мож-
ливості стати найбільш могут-
ними володарями власності.
Мало хто ще замислюється,
чому номенклатура так не
бажає передавати в оренду
підприємства, ратує за збе-
реження колгоспів, але охоче
кинулася зараз на створення
успішних корпорацій,
концернів, об'єднань... Та
скінчиться ж тим, що її ви-
сунувці стануть першими
власниками! Спритно? На
словах, коротше кажучи, за-
лякування відступництвом від
соціалістичного вибору, на ді-
лі — знову затоптування ло-
зунга 1917 року «Заводи —
робітникам, земля — селя-
нам!»

Дивлячись на наших но-
менклатурників, так і хо-
четься застерігти: панове
керівники, не повторюйте поми-
лок російського дворянства...
І пожалуйте наші народи!
Якщо жадність пересилить
вас і на цей раз, загального
погрому не уникнути...

Сумно, звичайно, що де-
мократія, яка народжується
у муках, дискредитується
прихильники туманих комуні-
стичних перспектив. Сумно,
але зрозуміло. Вони сліять і
бачать, як змордовані нестат-
ками, голодом і міжусобицями
люди «схаменуться» і по-
кірно їм скажуть: «Повертай-
теся і володійте нами». Та

повнення Декларації про су-
веренітет реальним змістом,
а в парламенті «товариші
більшовики» з одного боку
і «пани добродії» з другого
з ранку до вечора з'ясовують
відносини — тільки словесне
кличчя летить.

Що залишається думати
простіш, рядовій людині?
«Вони там, як показалися», —
каже мені ця людина.

А я їй починаю пояснюва-
ти: якщо й позаявляється, то
тому лише, що нехитра витів-
ка Горбачова зовсім не влаш-
товує і тих, і ін... «Біль-
шовики» за те, що і далі
рахувати, скільки у кого курей,
дерев та порослят, і з
цього паразитування необ-
тяжливо жити. «Пани добродії»,
ясна річ, проти цього.
Але оскільки вони вважають,
що національна ідея — зна-
чальна, а її реалізація авто-
матично вирішить низку еко-
номічних і соціальних про-
блем, то добра від цього мар-
но чекати.

До речі, обидві ідеї уже
були блискуче й бездоганно
втілені, і ми у першому ви-
падку були учасниками, в
другому — свідками цього
втілення. Ідея переваги вла-
сних інтересів над правами
особистості обернулася ста-
лінізмом, пріоритету нації
над особистістю — гітлериз-
мом.

Занадто категорично? Я
усвідомлюю, що серед де-
мократів в українській парла-
менті є люди, які до наці-
онального відродження сприй-
мають складовою чи дотич-
ною інших або й прагнуть
починати із втілення еко-
номічних та соціальних. Розу-
мію, що на заваді і впертість
більшості. Але не думаю, що
більшовизм парламентської
більшості гірший, підступні-
ший, ніж більшовизм добродіїв
з УРП. Просто одних
ми вже знаємо з власного до-
свіду, інших — ні. Хоч як
ще сказати...

Краще говоритиму про ін-
ше. Демократ в парламенті
України над усе, найвиразні-
ше протиставляючи опонен-
там національну ідею,
плотить воду як млина... «су-
протівників». Такий ось ви-
ходить парадокс. Бо не вра-
ховують стан суспільства,
«філософію», яку переважно
сповідують люди, якщо на те
пішло, їх настрої, сподіван-
ня у нинішній неймовірно
складний період. А люди сто-
милася від політичних бата-
лій і згадали (ще не забули)

НАВКОЛО СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ

От, приміром, відбувається
референдум з приводу Союз-
ного договору — підписува-
ти чи не підписувати, якщо
підписувати, то який? — То
чи не ризикне Верховна Ра-
да УРСР залишитися сама
по собі зі своєю позицією

ПРЯМО ПІДЕШ...



— це перспективні, праві — обе-
режисті. Але в Україні, на
превеликий жаль, немає ро-
зумного центру, центрів,
— серцевини будь-якої де-
мократії. І так буде до тих
пір, доки вузькопартійні ін-
тереси і для депутатів-кому-
ністів, і для депутатів-респуб-
ліканців та інших важити-
муть більше, ніж інтереси
простих громадян.

Найдивніше, що соціальна
база для центрів в нашій
республіці колосальна, оскільки
Україна — одна з найрозви-
нутіших в Союзі. Тоді у чо-
му річ? А в тому, як я га-
даю, що інтелектуальний про-
шарок нації, розгледівши і-
стинні обличчя парламентсь-
ких груп-суперників, відвер-
нувся і від більшовиків, і
від неприхованих сепаратис-
тів.

Відтак українським парла-
ментаріям варто серйозно за-
мислитися, наскільки досто-
менно вони відображають
думки і надії своїх виборців...

щодо нього? Народ скаже, як
зав'яже...

Це окрема розмова, і во-
на теж потрібна. Тим паче,
що питання про суверенітет
та Союзний договір чи не
найбільш заплатане і пере-
коверкане.

тарний приклад: тече річка,
в покизлі якої — одна дер-
жава, у верхів'ї — інша. Чи
може якимось так обходитися з
річкою, щоб завдати шноди
сусідам? Мабуть, ні. Але ось
тут — аби уникнути конфлік-
тів — і потрібне законодав-
ство, потрібні домовленості, які
регулюють відносини між
особами, громадськими об'єд-
наннями, власниками, наро-
дами і країнами. Ось де з'я-
вляються закон та права, і
весь цивілізований світ ро-
зуміє, що без них не можна.
Інакше хаос, ворогування, зі-
ткнення.

Щоправда, є «альтернатив-
ний» варіант — насилля,
безправ'я, безкарне грабуван-
ня... Те, що наші республі-
чні влаштували «парад су-
веренітетів», тільки з неспо-
діаного боку зайвий раз під-
твердило, що жили ми досі
в тоталітарній державі —
імперії.

І все? Ні, ще й ось що
підтвердило: не жили ми у
федератії, не знаємо справж-
ньої федерації.

І не хочемо знати? Адже
коли окремі республіки за-
являють, що для укладення
економічних та інших зв'яз-
ків по горизонталі централь-
ний уряд не потрібний, — це
омана. Уже конче треба, щоб
ці зв'язки опиралися на зако-
ни, погоджені спільно. А щоб
договори і закони дотриму-

назад, до своїх
світу останні 73
ли з більшою
для нас, і тепер
там, якщо вони
лівають за наро-
ігнорувати небез-

Щоправда, у
ламенті, як і в м
грузинському т
права громадян
договір не потрі-
вин обмежувати
публік, більше ч
громадян, які ж
публіках. І спр
не поспішають,
ясновати, що і
рація ніде в сві
раке суб'єктн су-
права громадян
моїми спостере-
ності не вносять
плутують ситу-
ло Союзного д
кому впаде
владу на р
кому рівні: м
дери Компарті
тарії, чиновни
«вожді», які па
ли за «єдиний,
днський Союз»
літчим змінам
ли такими ж за
хильниками рес
го суверенітету.
би вони не пов
з владою, яку,
і таким чином
ті, навіть послі
ступитися, отже

Одесити переконані, що знають все про знаменитого засновника цього міста. Але нова знахідка українських вчених відкриває перед нами невідомий досі образ герцога Рішельє — талановитого адміністратора, великого будівничого, чудової людини.

Скільки прямо: життя піднесло справжній сор-пиз тим самовпевненим одеситам, які вважали, що знають про своє місто все плюс ще трохи. Щойно в туштинському державному архіві дослідники виявили досі невідомі листи герцога де Рішельє.

— Ми натрапили на них випадково, — розповідає завідувач відділом обліку архіву Ольга Новокалова. — 8 липня, що поховала від часу, виявили 53 листи, написані Рішельє французькою мовою в період з 1803 по 1810 рік. На кожному листі — червона сургуцева печатка з його особистим гербом. Герцог, який тоді був градоначальником Одеси і генерал-губернатором Новоросійського краю, адресував їх одній людині — Самуїлу Христіановичу Контеніусу.

Архівістам насперед треба було з'ясувати, хто він

Історію виникнення Одеси і заселення півдня країни. Як відомо, за мирним договором з Туреччиною, підписаним в Яссах у 1791 році, землі південних Бугам і Дністром переходили до Росії. Аби повніше використати благодатні степи для одержання продовольства, а береги Чорного моря — для наповнення торгівлі з інішими країнами, царський уряд почав інтенсивно заселяти край як землеробами, так і промисловцями та торговельними людьми. За височайшим повелінням імператора Олександра I цим займався фран-

Одеса введенням тут порто-франко, хоч сталося це вже після відходу Рішельє до Франції. Застав герцог на березі моря поселення, де більше нагадувало замішане село, де будинки були вкриті очеретом, а через однадцять років правління залишилося велике, добре розвинуте місто. Саме тоді було споруджено немало великих будівель — житлових, церковних, в тому театр, громадську залу для концертів та балів. Герцог підготував заснування в Одесі відомого азови початку пошти його ім'я, а ще планував неперетворений у Новоросійський університет.

Після початку про вшитування поселення, що перебувало для об'єктування. Причорномор'я з різних куточків Росії та європейських країн, талановитий адміністратор згуртував навколо себе албанців та енергійних людей. Одним з них був Контеніус.

«Я розпочинаю турне, яке

тає доброту нрава, причому, як зазначає Рішельє, «не заважає казні ніяких виступів». «Надішліть мені до Петербургу, — звертається він до Контеніуса, — кілька змійот про наші іпопони...»

Коротенький огляд кількості поштових, що посядали в різних поселеннях, про кількість баранів з короткого воно-го і поштових, які там знайдете. Конкретні інтереси конкретного адміністратора і тут не знову дума про високе покликання — чесно служити Вітчизні, суспільству. «Продовжуйте й надалі бути дієвими Вітчизні і всьому людству. Це найкраща награда, друже, для такого серця, як ваше. Я знаю, як ви терпите негодю і труднощі. Але, погодьтеся, це задоволення бачити процвітання своїх справ...»

Коли герцог Рішельє 26 вересня 1814 року залишав Одесу, переїжджаючи в Париж, куди його запросив першим міністром нороль Лю-

ГЕРЦОГ РІШЕЛЬЄ РУКУ



«Я розпочинаю турне, яке триватиме доти, поки не відвідаю всі колонії, поки не побачу на обличчях людей задоволення. Я не погублю нічого для їх заисту» — лише градоначальник Одеси, генерал-губернатор Новоросійського краю до свого близького друга.

цузький герцог з роду Рішельє, що перебував на російській службі.

Біографія цієї людини надзвичайно цікава. Арманд-Еммануїл де Плессі герцог де Рішельє і де Фронсак походив з древнього французького роду, звідки й знаменитий кардинал Рішельє. Герцог прибув до Одеси 1803 року і оселився у невеличкій квартирі з більш ніж скромною обстановкою. Ось як описує спосіб життя цього французького аристократа в Одесі його друг і сподвижник, радник комерції Сиклар:

«Герцог ніколи не мав особистого секретаря. Він сам розбирав усе пошту, сам відповідав на всі листи і термінові дещиці, і для нього не мало значення, якою мовою писали: російською, французькою, німецькою чи англійською».

Від кожного мешканця молодого міста, що зростало в степу, герцог вимагав садити перед будинком акації і доглядати їх. Якщо під час прогулянки він помітив деякі молоді дерева, що страждали від спраги, він зашав у будинок і звернувся до господаря: «Я вас прошу, дайте хоч тришкини води цим деревам, вони засихають. Ви цим самим доставите мені задоволення. Та якщо ви не можете цього зробити, дозволяйте мені полити їх са-мому».

Рішельє зрозумів, що збагачати Одесу може Чорне море, що необхідно розвивати торговельні відносини з іноземцями, а тому виконав таку закину для кутів митних сплат. Значною мірою саме йому зобов'язана

тривати доти, поки не відвідаю всі колонії, поки не побачу на обличчях людей задоволення, — читаємо в одному з адресованих Контеніусу листів Рішельє. «Я не погублю нічого для їх заисту».

Щоби все з'ясувати самому, щоб дійти до найменших подробиць, Рішельє щороку, приїждів до кінця на разів, об'їздивши широкі землі, відвідавши оселі, цікавився справами і потребами різноплемінних поселенців. Усе це знаходило відображення в листах. В одному з них він пише: «Перед бачачою вашою побачкою, я поїхав до Одеси, щоб пожити до колоністів, що тимчасово оселилися в Дубосарі. По цьому я розмовляв про забезпечення їх усім необхідним...» В іншому листі він доміро повідомляє Контеніусу свою думку про їх спільного знавця Рудзевича: «Чудова людина і чудовий офіцер. При таких людях слід турбуватися, просувати їх до служби. Причому, не стільки для їх користі, скільки для згоди Вітчизни...» Але реї про справу служби на благо Вітчизни Рішельє, як азидно з листів, підкреслює постійно. Найважливіше на звільнення одного з підвизників по спорудженні оселі для поселенців, Рішельє зазначає: «Характер не робить асо-лютно нічого, і я передав йому через пошту, що коли він не буде працювати, я його розганюю...» Герцог підкреслює: «...досить багато усе це людей, які бажали займатися високі посади і одержувати платню, нічого при цьому не роблячи».

Вже через кілька років колонії на півдні Росії зміцнілися, приплив людей сюди постійно збільшується. Рішельє успішно займається землеробством і тваринництвом, ремеслами, торгівлею. Зро-

доків XVIII, він заповів на користь Одеського ліцею пошті прибути у 15 тисяч новобранців, даруючи йому імператором. А до того ж передав цьому закладу прекрасну бібліотеку.

Через шість років після смерті знаменитого адміністратора і чудової людини (а сталася вона у травні 1822 року) адляча Одеса встановила герцогу Рішельє на Приморському бульварі пам'ятник роботи академіка Івана Мартоса. Він і понині залишається візитною карткою міста.

Гортаємо листи, знайдені в Одеському архіві.

— Це зрозуміло, тільки перший дотик до невідомої нам частини досить великої епістолярного спадщини герцога Рішельє, — каже Ольга Новокалова. — Поки що не знайдено лише кілька із знайдених листів, інші чекати своєї черги. Попереду дослідження, уточнення багатьох фактів, географічних назв, подій, звіря їх з іншими історичними документами.

Одне слово, пошуку триватиме. Але й сьогодні листи, що в біографії Одеси напередодні її 200-річчя пишуться нові цікаві сторінки.

ЛІЛЯ НОВИЦЬКА,
оглядач газети «Одес-ська газетина».

Юлія ШВАРЦКА,
перекладач Укрінформ-у
(Спеціально для «Голосу України»).

Фото
Олександра КЛИМЕНКА.

СКИЛЬКИЩЕ ТЕРПІТЬ?

— Чоловік знайшов собі молодичку...
— А ти що — стара? Не сміш людей!

— Та ні, але мені вже 31, а тій лише 25 років... А, може, його просто на щось інше звабило... Що робити, не уявляю!

— А діти в тебе є?

— Авжеж... Дітей... Що найцікавіше, в 12 — його возмужіло — розумно, вісно, зрозумілий, і прозорливий, і розумний, і зацікавлений вмі та, що я не зчується, як логотип. Тан, що її прокину тут немає. А мені ж що робити. Я ж не дурна!

— А діти люблять татка, правда?

— Ой, що ти! Вони не можуть не полюбляти, по кожному сміються, по команді сплять лягати, коли б не це любов дитини, а вже давно полюбивши б усіх те розумніша. Крім, що свій зацікавлений, ніж таку мучу щодня терпіти. Та я не залишуся в самоті, за якого і з двома дітьми зміняю життя.

Невигадана історія

але ж я того дурна люблю, що ж ти відіш! Сама собі противна, тримася з останніми сил. Уж нехай цікаво стало — скільки це витримаю... Спіймо, правда?

— Слухай, а ти знаєш б собі, що небувало для розриву, щоб було з ним з ним діти. Думаєш, тебе чоловік полюбив? Чорта з деа! Вони ж тільки-но влітають, що за те тримася — а вдарив будинок роблять, аби зацікавитися. Ото твій у неї кімнатки самозбережання. Навіть коли козак — атече, якщо відчув, що тримася його. Потім, правда, діти тримали, та вже пізно було. Мамі одні новоя-одинака полюбив, а що чоловік треба тримати на відстані витягнути бунт, тоді вони себе дуже гарно полюбують і танцюють перед тобою, як цуцями перед дресированим конем. Зрозуміли?

...Авторів не було, а є 16 років. Про це ж думаю не тільки інтелектуальні, що їх змусило «вентирі» і гроші, — скажіть, не буду спертасити в «Давіда» краще разом прожитим життям.

КОЛИ МЕНІ БУЛО 16 РОКІВ

...Лявко, пишуть але більше людей дорослі, яких є що згадати, і в мене такої історії, як не знаменитості це рибник. Тому напишу про своє сьогоднішнє, якщо вже цікаво.

Начебто в одинадцятиріччю, тому, значебно, моя голова забита думками про звичинні школи, про лігатурою до вступу в інститут, про вибір життєвого шляху. Шляху, що підняв, піти, історію. Це складно, але завоювати собі, ми, молоді, зрозуміло, в вістрі, соціальні проблеми і все сприймаємо бо боїмося, ніби пропускемо відрізок. Я ж дівка світлий упорядкований логіст Симоно-мано у вірші цієї одної прості:

До двадцяти бутенуємо, зазавто, шунем правди, хмельно бремено відрімо, що меншого огню. Належить ассу нечисть сповіляти. Не всім же бажаною зміни, в житті своє подивляємося, знайти.

Як хороша я нерозумна ти, Навіть, мила юність мучить.

Хоч я не дуже люблю повір, але чи не має ж мені історію саме? Василь Симоненко.

Прикро, що інколи нас не бачують сприймати як свідоцтва людей і своїм дитинцями і подібними. Нас полюбляють — то майбутнє України, й не звертаючи на нас уваги, й залишають напруженіше відчув Україну, рибник, не бачити швидко, «як зарозуміло, та лопітнізова дітями», — подумавши ми. Значебно, ні. Є у мене особисті проблеми, але це дитинці, бо молодість — то вже щастя. А ми ж живемо у такій бурхливій часів, що неможливо історія. Я впадемо — Україна знає на своїх справляючи суверенітету і свої наслідки життєвості у військовій демократичній державі світового рівня, і таме, як я, багвато.

Любов ЖУРК, киянка.

— Та є а мене мовчати... Яким не було, мабуть, збожеволів б уже. Але ж маю аюмо... Як мовити, ні розуму, ні серця.

— Ну, розлучається не можна, та якщо, тримася, ані ж то бі нічого не маю, то 4 ти робив вигляд, кіби нічого не знав. Яюсь перемелася. Можна, витримати, перебісася, та а буде жити, а і раніше. Тільки б у тебе терпіння вистачило. Та ти ж все-таки жінка! Нам же треба бути мудрішими за цих клятих чоловіків, вони ж до старості — я діти... Хоч і так, та треба, ніде не дінешся.

— Так у тій-то і справа, що жаме. Навіщо тільки — не розумію. Можна, гріє таким чином спокуюти чом, що на мої плачі все перекаже. Ой, господи, що ж це буде! Сил уяви немає. Яким ж то не діти!

...Точніше це розмова довго. З бонку главою — щебетати про свої жіночі справи діт молоді, красиві, гарно одягнені жінки, у яких, як сторонию логіка, усе гаразд, і обуржен на пальці, і абрания модні, і діти є, і робота хороша, і з грошима проблем не має. Чого ж не вистачить! Що поради отій нещасній нащавній молодичці!

Катерина ВОРОНЕНКО.



ЗНОВ ТЕ САМЕ ЧАРІВНИЦЯ

У давнину мудрі люди радили: якщо тебе щось засмучує — уяви, як ти до цього ставишся через вірою. Спочатку важко, але потім, у такій пораді, але якщо занежити... Можна зберегти і нервову систему, і красу, і здоров'я, залежить одне від одного. Чарівність швидко — це не тільки абстрактні, профанні та тільки зображення, а й істинна необхідність реалізації. І тільки володіти собою. Тон ірисається до кордів іриса Кольнуненко.

Детого вважає, що посмішка може змінити іє серйозність те авторитет, забуваючи, що краса і молодість обличчя, до-

бровнистість робить нас ближче красеням, а й чарівним. Посмішка створює навколишню атмосферу, привертає людей.

Зверніть увагу і на свій голос. Послушайте його звучання, в заліску на магнітофоні співають. Намалюйте, грубий голос, який лотий в розмові, не-літературні вислови дратують людей, садять про нестачу внутрішньої культури. Мелодійність голосу, спокійна інтонація, а кейоловішкі — культуру мови і вміння слухати співрозмовника є обов'язковими рисами вродливої людини.

СМАЧНОГО!

На полицях наших крамниць... А гості все одно приходить і, тріплетися, несподівано. Добре, якщо у вас є лок, з якого можна витягти шаманів в'ялого м'яса, зупинити собою горючі, остерічені балми, трошки марбонету, набрати у поділ дитини, алені, сміхи як прийнявши збух, як в'ядає автори мулінерів іннокс з XIX сторіччя. Але ж не у всіх жінок XX є такі логотипи. Що ж робити? Мейфологія — не виповіється. Призначено похиснувати, як можна легко і нахмушено приготувати... ну, наприклад, безстрогово із замкненимися ва-

реної ювасем. Робитися це дуже просто.

Дрібно (солонімо) порізати ювасем, посипати багато чубулі і все це помістити на добу в жару співоруду. Хмилін за л'ять по тому запити страву сметаною, додати оочевне пририв чі сушеної зелені і тушувати це хмилін сім. Зітти співоруду з вогню, помістити страву на тарілку, якщо вони це зберіглися в домі, і починати вечерю, обід чи сніданок. І зовсім добре буде, якщо у вас знайдеться час на те, щоб відпочити напроголо. Ой і все, як бачите, швидко і досить смачно, і навіть нам ті пороби — а виміждитися не продають!



ОЛІМПІАДА-92: ШІСТЬ МІЛЬЙОНІВ КВИТКІВ



Атланта...

Фото Михайла БОЧКА.

МАДРІД (Кор. ТАРС Роберт Серберенко). В Іспанії триває реалізація квитків на змагання літніх Олімпійських ігор у Барселоні 1992 року. В 2,600 відділеннях однієї з найбільших іспанських банків, «Банесто», що є спонсором Олімпіади, відкрито бізнес для прийому індівідуальних і колективних замов на квитки.

Організатор Олімпійських ігор у Барселоні (КООБ-92) випустить шість мільйонів квитків на 500 зустрічей. З них 4,4 мільйона квитків призначені для відкритого продажу (68 відсотків — для зарубіжних країн і 10 відсотків — для засобів масової інформації). КООБ-92 має намір отримати за продаж квитків десь 12 мільярдів песет, іншими словами, 8 відсотків свого загального бюджету.

Вартість разового квитка на один вид змагань коштуватиме в залежності від того, чи йдеться про вибірковий проміжок або фінальний змагання, від розташування місця на трибуні. Середня ціна квитка — 2 000 іспанських песет (або 20 американських доларів); причому найдавніший квиток коштуватиме 750 песет, найдорожчий — 9000 песет. Вхід на

церемонію відкриття або закриття олімпійського стадіону обійдеться в залежності від трибуни — 9000 — 46000 песет.

Стати власником квитка на Олімпіаду в Барселоні не так легко. Іспанці повинні заповнити, пред'явивши національні посвідчення особи, заявку на придбання квитків (причому не більше чотирьох на один з олімпійських видів спорту) і попередньо сплатити їх. Такі заявки прийматимуться до 14 червня. Якщо заявок на один вид спорту виявиться більше, ніж місць на трибунах, то жеребкування визначить тих, хто отримає квитки. «Невдаха» повернуть гроші.

Щоб уникнути підробок та фальсифікацій, квитки на руки видаватимуться лише в травні 1992 року. За рubeжем квитки реалізовуватимуться через Національні олімпійські комітети.

Оголошено, що комітет з безпеки Барселоні-92 матиме доступ до даних, що стосуються осіб, які подали заявки на придбання квитків, з метою протидії заходам проти тероризму, усунення бопланів, схильних до безпечування на стадіонах, або членів організацій, які оголошують бойкот Олімпіади.

ПОГОДА

22, 23 лютого опадів на Україні не очікується, на дорогах ожеледиця. Вночі та вранці місцями туман. Вітер слабкий. Температура вдень від 3 морозу до 4 тепла, на пізній суботі — до 9 градусів морозу. Вночі 6—12 морозу, на сході суботі до 16 градусів морозу.



По Києву та області сьогодні вдень без опадів, на дорогах ожеледиця. Вітер слабкий. Температура від 2 морозу до 3 градусів тепла.

ЧИ ПОВЕРНЕ БОРГ «ВОЛИНЬ»? Позивні футбольної песни

Чотири роки тому «були» провідних футболістів лугандо «Волині» признала до відставки головного тренера команди М. Маркевича. Це було для багатьох немоя гірша серед неба. А саме саме під керівництвом цього наставника у Луцьку був створений самобутній футбольний колектив. Та йби то ж зняти це впаде...

З тих пір «Волинь» встигла стати і чемпіоном України серед команд другої ліги, і... безславно закінчити минулорічний сезон, коли у західній промисловій зоні зайняла лише сьмнадцяте місце. Як буйав в таких випадках, по Луцьку почали ширитися чутки, що не обійдеться без органошків. Головний тренер «Волині» В. Кварцяний не став чекати найгіршого і поїхав до Польщі.

Отділ обласне спортивне керівництво й згадало знову про М. Маркевича, який останнім часом працював у

хмельницькому «Поділлі» і «Крибасі» (Кривий Ріг). Після нетривалих роздумів М. Маркевич дав згоду повернутися. Вітім, коли відверто, навіть не будучи в Луцьку, він усі ці роки уважно стежив за виступами «Волині». Що відтепер перше захоплення...

В актом ж стави нині лугандо команда, чи не позначиться негативно на вашій роботі те, що за «Волинь» і сьогодні виступає ще кілька гравців, які вас чотири роки тому «усували»?

— Ні, це мене не лякає, я не боюся команд, то що ж мені дає команду? Це ж в мікроскопі «Волинь» залишили лише Павлов і Демітерський, яким ми дали дозвіл виступати за команду з польського міста Островець, нині очолює зараз В. Кварцяний.

Непокоїть лише. Після як мунорічного провалу від команди відвернулися попередні спонсори. А каси футбольного клубу — порожня. Тому на перших порах чекатимемо матеріальних допомог від облпрофради, облспортмітету. Сподіваємося, що футбольний клуб, який не дає змоги існуючим командам. А. Барабаненко, підшукає нових спонсорів, розгорне виробничу діяльність.

— То що, у вас немає проблем зі складом?

— Якщо бути точним, то ми близько до оптимального. Ніхто ще від посту не відрізняє, то надалі до нього не відмовляється б. Що ж до новачків, то це Карімов з хмельницького «Поділля», Петропавлівський новояворівський «Гришка» і вихованці місцевого футболу Крюковець, Богун та Сардачук. Дебютує у «Волині» й другий тренер Ю. Дачук-Ставицький, який раніше працював у чернівецькій «Буковині», івано-франківській «Прикарпатті», львівській «Карпатах».

Оскільки доводиться рахувати кожну копійку, то всі тренувальні збори проведемо неоподатковані — на Закарпатті. Ми докладно зусили, щоб футболісти якісно виконали знову поїздили в свої сім'ї. Сімнадцяте місце — не для «Волині» — команди досвідченої, добре зіграної, де чини мунорічний виконавці...

Василь МИХАЙЛОВ, Луцьк.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Анатолій Горнов.

Чергові редактори — Акакіопів Бато, Володимир Сиробіба.

Автори мейата Акакіопів Мірошніков, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Кислюк.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори:

Тамара Бештинська, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нестів, Антоніна Сильвестрова, Любов Стіваченко.

Варіанти:

Тетяна Бато, Алла Будинська, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Антоніна Артемченко, Сергій Сиваченко.

Лінотист:

Тетяна Мухіна, Наталія Познань.

Ордену Лавина комбінат друку «Віденська Україна», 223047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індикс 60955.

Тираж 166.150.

Передплата ціна на рік 18 крб. 50 коп.

Зам. 03158371.

ЗИМОВІ ЕТЮДИ



Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.